

Minister Vijlbrief: belofte extra koopkracht in nieuwe pensioenstelsel heeft een prijs

- DNB heeft een analyse gedaan naar extra koopkrachtinstrumenten in het nieuwe pensioenstelsel.
- Uit die analyse blijkt dat het nieuwe stelsel al meer perspectief op een koopkrachtig pensioen biedt dan het oude stelsel.
- De sector zou de instrumenten eerst moeten toetsen op uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid, stelt de verantwoordelijke minister, Hans Vijlbrief, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Extra koopkracht creëren voor gepensioneerden in het nieuwe pensioenstelsel is mogelijk, maar dat heeft een hoge prijs. Tegenover meer bescherming tegen inflatie staan kosten en risico's, zoals een lager startpensioen, hogere beleggingsrisico's of een pijnlijke herverdeling tussen generaties.

Daarvoor waarschuwt minister Hans Vijlbrief van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (D66). 'Bij het bieden van additionele koopkracht aan gepensioneerden geldt dat er nooit sprake is van een zogeheten free lunch', schrijft de bewindsman woensdag aan de Tweede Kamer.

Vijlbrief reageerde op een analyse van extra koopkrachtinstrumenten in het nieuwe pensioenstelsel, uitgevoerd door De Nederlandsche Bank. In dat nieuwe stelsel, waarbij zo'n €1600 mrd aan opgebouwd pensioenvermogen wordt verdeeld in individuele 'potjes', gaan pensioenen meer meebewegen met de financiële markten, en ligt niet langer de uitkering maar de premie vast.

Prijzen bijhouden

Een van de beloftes van dat nieuwe stelsel is dat er meer perspectief is op een koopkrachtiger pensioen. Pensioenfondsen hebben daarvoor nieuwe middelen gekregen: ze kunnen gebruikmaken van aangepaste regels voor het verdelen van rendementen, een solidariteits- of risicodelingsreserve inzetten om schommelingen op te vangen, een vaste veiligheidsmarge toepassen bij het verwachte rendement, en beleggen in producten die bescherming bieden tegen inflatie.

In het vorige kabinet leefden zorgen over de haalbaarheid van deze doelstelling, onder meer bij de partijen NSC en BBB. Daarom vroeg toenmalig NSC-minister Eddy van Hijum toezichthouder DNB om een reeks ideeën voor additionele koopkrachtinstrumenten door te lichten.

Een van die ideeën is om in goede jaren geld apart te zetten waarmee pensioenen later extra kunnen worden verhoogd bij hoge inflatie. Een ander idee is het pensioen iets lager te starten, zodat het beter kan meegroeien met prijsstijgingen zonder dat er geld wordt verschoven tussen generaties.

Andere varianten richten zich op extra bescherming tegen inflatie via een speciaal beschermingsrendement of een bredere inzet van de solidariteits- of risicodelingsreserve. In de laatste variant nemen ouderen meer beleggingsrisico om in goede jaren reserves op te bouwen en in slechte jaren uitkeringen op peil te houden.

'Al meer perspectief op koopkrachtiger pensioen'

DNB heeft de verschillende mogelijkheden onderzocht en concludeert dat het nieuwe stelsel al meer perspectief biedt op een koopkrachtig pensioen dan het oude stelsel. Ook ten aanzien van de uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid van de diverse varianten kan de toezichthouder niet vaststellen dat ze beter zijn dan de instrumenten die de pensioenfondsen nu tot hun beschikking hebben.

Bovendien kan meer inflatiebescherming zonder extra premie-inleg alleen worden bereikt door meer beleggingsrisico te nemen, of een lagere startuitkering te ontvangen. Of door het opgebouwde pensioenvermogen meer te verspreiden over de tijd, zodat schommelingen minder hard aankomen, of door meer vermogen en risico's te verdelen tussen jongere en oudere generaties binnen het pensioenfonds.

De uitkomsten van de analyses voor de verschillende varianten zijn afhankelijk van hun verdere invulling, merkt DNB op. Er zijn namelijk veel aanpassingen binnen de voorstellen van Van Hijum mogelijk, die andere uitkomsten kunnen hebben.

Pensioenuitvoerders

Volgens Vijlbrief zijn pensioenuitvoerders het beste gepositioneerd om de verschillende mogelijkheden te toetsen op uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid. De uitvoeringspartijen zijn ook beter in staat om de praktische uitwerking verder te onderzoeken.

'Daarmee ligt het voor de hand dat de pensioensector hier het initiatief neemt', schrijft hij. 'Om dit op een degelijke manier te doen, is ruime tijd nodig. Het ministerie zal de Kamer begin volgend jaar hierover een stand van zaken geven.'